

Oikeustapauskokoelma

Asia C-355/12

**Nintendo Co. Ltd ym.
vastaan
PC Box Srl
ja
9Net Srl**

(Tribunale di Milanon esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Direktiivi 2001/29/EY — Tekijänoikeus ja lähioikeudet tietoyhteiskunnassa —
Teknisten toimenpiteiden käsite — Suojalaite — Täydentävät laitteet ja tuotteet, jotka on suojattu —
Muista yrityksistä peräisin olevat samankaltaiset täydentävät laitteet, tuotteet tai osat —
Kaikenlaisen näiden välisen yhteentoimivuuden sulkeminen pois — Teknisten toimenpiteiden
soveltamisala — Merkityksellisyys

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (neljäs jaosto) 23.1.2014

1. *Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen — Tekijänoikeus ja lähioikeudet — Direktiivi 2001/29 — Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistaminen tietoyhteiskunnassa — Soveltamisala — Tietokoneohjelmat — Soveltamisalaan kuulumisen — Edellytys — Tekijän omaperäinen henkinen luomus*

(Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29 1 artiklan 1 kohta)

2. *Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen — Tekijänoikeus ja lähioikeudet — Direktiivi 2001/29 — Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistaminen tietoyhteiskunnassa — Tehokkaat tekniset toimenpiteet — Käsite — Tunnistinlaite, joka on lisätty yhtäältä suojatun teoksen sisältävään alustaan ja toisaalta kannettaviin laitteisiin tai konsoleihin, joilla on tarkoitus varmistaa kyseiseen teokseen pääsy ja sen käyttö — Soveltamisalaan kuulumisen*

(Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29 johdanto-osan yhdeksäs perustelukappale, 2-4 ja 6 artikla)

3. *Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen — Tekijänoikeus ja lähioikeudet — Direktiivi 2001/29 — Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistaminen tietoyhteiskunnassa — Tehokkaat tekniset toimenpiteet — Tunnistinlaite, joka on lisätty yhtäältä suojatun teoksen sisältävään alustaan ja toisaalta kannettaviin laitteisiin tai konsoleihin, joilla on tarkoitus varmistaa kyseiseen teokseen pääsy ja sen käyttö — Suhteellisuusperiaatteen noudattaminen — Arviointiperusteet*

(Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29 johdanto-osan 48 perustelukappale ja 6 artikla)

1. Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun direktiivin 2001/29 1 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että kyseinen direktiivi koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien oikeudellista suojaa, joka käsittää tekijöiden osalta näiden teosten yksinoikeudet. Tietokoneohjelmien kaltaisia teoksia suojataan tekijänoikeudella ainoastaan, jos ne ovat omaperäisiä siinä merkityksessä, että ne ovat tekijänsä henkisiä luomuksia. Teoksen osien osalta mikään direktiivissä 2001/29 ei viittaa siihen, että teoksen osiin sovellettaisiin eri säännöstöä kuin kokonaiseen teokseen. Tästä seuraa, että tekijänoikeudella suojataan teoksen osia sikäli kuin ne sellaisenaan osaltaan vaikuttavat siihen, että koko teosta voidaan pitää omaperäisenä.

Tätä toteamusta ei kumota sillä, että tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta annettu direktiivi 2009/24 on *lex specialis* suhteessa direktiiviin 2001/29. Direktiivin 2009/24 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti kyseisellä direktiivillä annettu suoja rajoittuu nimittäin tietokoneohjelmiin. Videopelit ovat kuitenkin monitahoinen aineistokokonaisuus, johon kuuluu paitsi tietokoneohjelma myös graafiset elementit ja äänielementit, joilla siitä huolimatta, että ne on koodattu tietokonekielelle, on oma luova arvo, jota ei voida supistaa edellä mainittuun koodaukseen. Koska videopelin osat – tässä tapauksessa graafiset elementit ja äänielementit – vaikuttavat osaltaan siihen, että teosta voidaan pitää omaperäisenä, niitä suojataan tekijänoikeudella yhdessä koko teoksen kanssa direktiivillä 2001/29 käyttöön otetussa järjestelmässä.

(ks. 21-23 kohta)

2. Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun direktiivin 2001/29 6 artiklassa veloitetaan jäsenvaltiot säätämään riittävästä oikeudellisesta suojasta tehokkaiden teknisten toimenpiteiden, jotka sen 3 kohdan mukaan tarkoittavat tekniikoita, laitteita tai osia, jotka on suunniteltu normaalissa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin tai muuhun aineistoon kohdistuvia tekoja, joihin ei ole saatu lupaa laissa säädettyjen tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien haltijalta tai tietokantojen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 96/9 III luvussa säädetyn sui generis -oikeuden haltijalta, kiertämistä vastaan.

Kuten direktiivin 2001/29 2-4 artiklasta ilmenee, kyseiset toimet muodostuvat kappaleen valmistamisesta, teosten välittämisestä yleisölle ja niiden saattamisesta yleisön saataviin sekä teosten alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden levityksestä yleisölle, ja kyseisen direktiivin 6 artiklassa tarkoitettua oikeudellista suojaa sovelletaan yksinomaan kyseisen haltijan suojaamiseksi toimilta, joita varten vaaditaan lupaa.

Tästä on todettava, että kyseisessä direktiivissä ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin katsoa, ettei sen 6 artiklan 3 kohta koske teknisiä toimenpiteitä, jotka on osittain sisällytetty pelien fyysisiin alustoihin ja osittain konsoleihin ja jotka edellyttävät niiden välistä vuorovaikutusta.

Kyseisestä säännöksestä nimittäin ilmenee, että ”tehokkaiden teknisten toimenpiteiden” käsite määritellään laajasti ja se käsittää pääsynvalvontatoimen tai suojauskeinon, joita ovat esimerkiksi suojatun teoksen tai muun aineiston salaus, muuntaminen tai muunlainen muuttaminen taikka kopiointin valvontajärjestelmä. Tällainen määritelmä on lisäksi direktiivin 2001/29 päätavoitteen, joka sen johdanto-osan yhdeksännen perustelukappaleen mukaisesti on muun muassa tekijöiden suojan korkean tason käyttöön ottaminen, mikä on ratkaisevan tärkeää henkisen luomistyön kannalta, mukainen.

Tässä tilanteessa direktiiviä 2001/29 on tulkittava siten, että sen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ”tehokkaan teknisen toimenpiteen” käsite voi kattaa tekniset toimenpiteet, jotka muodostuvat lähinnä tunnistinlaitteen lisäämisestä paitsi videopelin kaltaisen suojatun teoksen sisältävään alustaan sen suojaamiseksi toimilta, joihin tekijänoikeuden haltija ei ole antanut lupaa, myös kannettaviin laitteisiin tai konsoleihin, joilla on tarkoitus varmistaa kyseisiin peleihin pääsy ja niiden käyttö.

(ks. 24–27 ja 37 kohta sekä tuomiolauselma)

3. Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun direktiivin 2001/29 6 artiklassa tarkoitettujen oikeudellisten suojan sellaisia toimia vastaan, joille tekijänoikeuksien haltija ei ole antanut lupaa, on direktiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti – kun sitä tutkitaan kyseisen direktiivin johdanto-osan 48 perustelukappaleen valossa – noudatettava suhteellisuusperiaatetta eikä sillä saada kieltää laitteita tai toimintoja, joilla on muuta merkittävää kaupallista merkitystä tai käyttöä kuin tällaisten toimien toteuttamisen helpottaminen tekninen suoja kiertämällä.

Kyseinen oikeudellinen suoja myönnetään näin ollen yksinomaan teknisille toimenpiteille, joilla pyritään estämään tai poistamaan teoksiin kohdistuvat toimet, joille tekijänoikeuden haltija ei ole antanut lupaa ja joita ovat esimerkiksi kappaleen valmistaminen, teosten välittäminen yleisölle ja niiden saattaminen yleisön saataviin sekä teosten alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden levitys yleisölle. Kyseisillä toimenpiteillä on voitava saavuttaa tämä tavoite, eikä niillä saa ylittää sitä, mikä on tarpeellista sen saavuttamiseksi.

Kun on kyse teknisistä toimenpiteistä, jotka muodostuvat lähinnä tunnistinlaitteen lisäämisestä paitsi videopelin kaltaisen suojatun teoksen sisältävään alustaan sen suojaamiseksi toimilta, joihin tekijänoikeuden haltija ei ole antanut lupaa, myös kannettaviin laitteisiin tai konsoleihin, joilla on tarkoitus varmistaa kyseisiin peleihin pääsy ja niiden käyttö, kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, voisivatko muut toimenpiteet tai toimenpiteet, joita ei ole asennettu konsoleihin, häiritä tai rajoittaa vähemmän kolmansien toimintaa, ja suojata kuitenkin samankaltaisesti kyseisen haltijan oikeuksia. Tässä tarkoituksessa on asianmukaista ottaa huomioon muun muassa kustannukset, jotka liittyvät erityyppisiin teknisiin toimenpiteisiin, niiden toteuttamisen tekniset ja käytännölliset aspektit sekä näiden erityyppisten teknisten toimenpiteiden tehokkuuden vertailu haltijan oikeuksien suojan osalta, mutta tämän tehokkuuden ei kuitenkaan pidä olla absoluuttinen. Kyseisen tuomioistuimen on myös tutkittava laitteiden, tuotteiden tai osien, joilla voidaan kiertää edellä mainitut tekniset toimenpiteet, tarkoitusta. Tämän osalta todisteet siitä, miten kolmannet todellisuudessa niitä käyttävät, ovat asianomaisten olosuhteiden mukaan erityisen merkityksellisiä. Kansallinen tuomioistuin voi muun muassa tutkia sitä, miten usein laitteita, tuotteita tai osia todella käytetään tekijänoikeuden vastaisesti, sekä sitä, miten usein kyseisiä laitteita käytetään tarkoituksiin, joilla ei loukata kyseistä oikeutta.

(ks. 30, 31 ja 38 kohta sekä tuomiolauselma)